

RÓZSADOMBI KINIZSI
Barlangkutató és Hegymászó SE
1990. évi jelentése

Készítette:

Leél-Őssy Szabolcs
elnökhelyettes

Adamkó Péter
elnök

1991. márciusában

1990-ben egyesületünk a fő hangsúlyt a József-hegyi barlang feltárására, védelmére, a budai hegyvidék mészköves - ha úgy tetszik, barlanggyanús - területein építkezési alapozó gödörök megfigyelésére és a barlangi túrázásra fektette.

József-hegyi barlang

A barlang feltáró és tudományos kutatását nagymértékben akadályozta a barlang bejáratánál épült kezelőház és a felszíni terület rekultivációja körül kialakult huzavona. A nehézségek ellenére az év júniusában az MKBT és a Budapest II. kerületi Tanács anyagi támogatásával kutatótábort szerveztünk a barlang addig ismeretlen szakaszainak feltárására.

A kutatótábort kényszerűségből ugyanott vertük fel, ahol 1989-ben, a félkész házak között. Villanyt kábelben a barlang bejáratánál lévő kalocsai szekrényből nyertünk. Folyóvizet pedig a szirénás háztól vezettünk PVC csövön. Sikerült egy táborozási alapítványtól katonai sátrakat kölcsönkapni, így sikerült az étkezőt és a konyhát fedél alá hoznunk.

A tíz napig tartó feltáráson összesen 98 fő vett részt. Ebből 7 fő felvidéki és 9 fő erdélyi barlangkutató volt.

Kutatásainkat több ponton végeztük. A Reptér fölött a Bábel-tornyának kimászásával sikerült kb. 500 méter új barlangjáratot felfedeznünk. A barlang más részein csak jelentéktelen, egy-két méteres előrejutás történt.

A felfedezés hírére a helyszínre érkezett a Televízió Híradó stábja, Edelényi Gábor vezetésével. Csináltak egy riportot a Híradó részére és egyet az "Ablak" c. műsor részére. Minkét riport dicséri a barlang szépségét és elmarasztalja a Természetvédelmi Felügyelőséget. Egyébként a Felügyelőség nagyér-

demű munkatársai a tábor ideje alatt nem ereszkedtek le "pó-
ri társaságunkhoz", csak a feltárás végén kaptunk két szép
hivatalos levelet, melyet másnak tanúságképpen minden kommentár
nélkül mellékelünk.

KÖZÉPDUNAVOLGYI
KÖRNYEZETVEDELMI ÉS VIZUGYI IGAZGATÓSÁG
1088 Budapest VIII., Rákóczi út 41.
Természetvédelmi Felügyelőség

Levél cím: 1428 BUDAPEST
Pf. 33.
Telefon: 131-690
MNB számla: 232-90171-2016

Üi.sz.: 118.096-12/TF-2/3/90.

Tárgy: Természetvédelmi hatósági felszólítás.

Adamkó Péter elnök
Rózsadombi Kinizsi Barlangkutató
és Herymászó Sportegyesület
elnökének
1022 Budapest
Bimbó u. 5.

Tudomásomra jutott, hogy a József-hegyi barlangba filmforgató
csoportot vitt le.

Az e jellegű tevékenység igen körültekintő előszervezést, fel-
tételbiztosítást igényel annak érdekében, hogy a József-hegyi
barlang egyedülálló képződményei ne szenvedjenek károsodást.

Mivel a filmforgatás engedélyezése hatósági jogkörömbé tartozik,
8 napon belül igazoló jelentéssel beadására szólítom fel!

Budapest, 1990. június 25.

Usapfi András /
felügyelőigazgató

KÖZÉPDUNAVOLGYI
KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZUGYI IGAZGATÓSÁG

1088 Budapest VIII., Rákóczi út 41.

Természetvédelmi Felügyelőség

Lévcím: 1428 BUDAPEST

Pt. 33.

Telefon: 131-690

MNB számla: 232-90171-2016

Üi.sz.: 118.096-46/TF-2/3/90.

Tárgy: Természetvédelmi
hatósági felszólítás.

Adamkó Péter elnök
Rózsadombi Kínizsi Barlangkutató
és Környezetvédelmi Szervezet vezetőjének

1022 Budapest

Sirbó u. 5.

1. év június 26-án a II. ker. József-hegyen a barlangvédelemmel kapcsolatos felügyeleti ellenőrzés során az alábbiakat állapítottam meg:

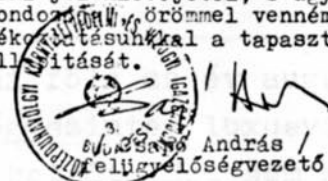
- 1./ A 118.096-46/TF-2/3/90. számon az egyesületi kutatótáborozásra kiadott hatósági engedélyünk előírásaival szemben a József-hegyi barlang közvetlen felszíni területén telepített táborhelyek nyomait észleltük. A táborhelyen műanyag fólia, deszkamaradványok, a betonfalra festékfeliratok "diszelegnek". A táborhely közelében - legnagyobb megdöbbenésünkre - ideiglenes építménnyel körülvett nyitott pócegödörre találtunk. A fedetlen és kezeletlen illegális árnyékszék közegészségügyileg járványveszélyt jelent a közeli lakókra, s beláthatatlan károkat okoz a barlang fokozottan védett természeti értékeiben, közvetlenül szennyezi a gyógyvizes forrásokat.
- 2./ Megállapítottam, hogy a József-hegyi II. sz. barlang kutatásával kapcsolatban több m²-nyi kőzetanyagot deponál közterületen. Az anyag csapadékkal történő elmosódása esetén komoly balesetforrást jelent, veszélyezteti a közeli közúti forgalom biztonságát. A kutatóakna tapasztalt ideiglenes jellegű lezárás-megoldása folyamatos életveszélyt jelent a közelben tartózkodó gyermekek számára.

Fentiekre figyelemmel felszólítom azonnali végrehajtásra:

- 1./ az 1. pontban: - a "táborhely" környezetének megtisztítására /hulladékok elszállítása, feliratok megszüntetése/;
- az illegálisan nyitott pócegödör kitisztítása és a terület közegészségügyi fertőtlenítésére.
- 2./ a 2. pontban: - a deponanyag elszállítására;
- a kutatóakna biztonságos lezárására.
- 3./ Megállapítottam továbbá, hogy a barlangvédelmi területrendezés alá tartozó területrészekre ismeretlen eredetű feltöltési anyagokat helyeznek le /sitt, termőtalaj, kőanyag, kommunális hulladék, stb./ . A műszaki tervtől eltérnek ezek a feltöltések, s kivizsgálatlan anyagminőségük veszélyforrást jelenthetnek a barlangokra.

Mint a barlangkutatás közvetlen helyszíni jelenlététől, s úgy is mint a terület részünkről megbízott "condominium" örömmel venném, ha segítené információ gyűjtésével és tájékoztatásával a tapasztalt kedvezőtlen és veszélyes folyamat megállítását.

Budapest, 1990. június 27.

András /
Felügyelőségvezető

A József-hegyi barlangban több alkalommal végeztünk kutatási pontkitűző bejárást. Ennek alapján a Keleti-labirintus végpontjait, a Porcukros-terem mellett két bontási pontot is kijelöltünk. A próbabontások biztató eredményeket hoztak. Az 1991-es nyári kutatótáborunktól itt is eredményt várunk. Ugyancsak biztató a József-hegyi barlangban a Kinizsi-pálya-udvar bejárata előtt létesített bontáspontunk. Ezen a ponton ugyanabba a rendszerbe próbálunk meg bejutni, ahová az Áfonya utcai barlangból, a József-hegyi II., és ahonnan 1985-ben a Kagylós-ágból próbáltuk feltárni a barlang eddig ismeretlen másik felét.

A barlang tudományos feldolgozása is hozott új eredményeket. A tektonikai mérések kimutatták, hogy a barlang an achelon szerkezetű, a főhasadékok egymáshoz képest kulissza-szerűen vannak eltolódva. Ez a felismerés egyúttal a továbbkutatásban is komoly segítséget nyújt.

A barlang kutatásánál is nehezebb feladatnak bizonyult a felszíni védterület védelme.

A KÖVIZIG által megbízott kivitelező a tél beállta előtt kezdett a tereprekultivációs munkába. Sajnos a kivitelezési tervekbe ismét nem avattak be minket. Gyanítjuk, hogy ugyanúgy, mint az elmúlt évi "andezit murva" ügyben, itt is van valami a háttérben. Mindenesetre a felszíni védterület mindkét ütemtervének területére egyesületünk szervezésével nem tájidegen anyagot sikerült hordatnunk a környéken folyó építkezések alapödreiből.

A barlang újonnan felfedezett járatai fölé az év augusztusában egy Kovács Bertalan nevű millimos négyszintes luxusvillát kezdett építtetni, nem is egyet, hanem kettőt. Ezt sem a természetvédelmi hatóság vette észre, hanem egyesületünk tagjai. Az éppen végóráit élő Budapest II. kerületi Tanács Műszaki Osztálya az építkezést leállítottatta, de Kovács úr tovább építkezett. Az sem zavarta, hogy vagy húsz-huszonöt teherautónyi

mészkövet tetettünk az építkezési felvonulási útra, amely egyébként a barlangfelszíni rekultiváció területe. Mindenesetre a luxus BMW-jével a nyomunkba eredt. Végül is a Mai Nap szemfüles riportere tett pontot az ügy végére. Írt egy vezércikket a dologról, majd kis idő múlva visszatért az ügyre. Erre a hatóságok is lassan mozgásba lendültek és Kovács úr is bejött kissé, no meg megérkezett a rosszidő, így az építkezés félbemaradt. Csak egy, vagy 50 m rosszul felvakolt, rogyadozó támfal és a kiásott alapozó gödör várja kíváncsian a sorsát.

A József-hegyi II. barlangban is nagy erővel kutattunk. A gömbfülkesorban a feltörő hévíz útját ellentétes irányban követve már 46 m mélységig jutottunk. Meggyőződésünk, hogy a felfedezést csak a többször bekövetkezett csőtörés és az azt követő jelentős eltömődés, feliszapolódás akadályozta meg eddig. Már több helyen levegős gömbfülkékre, több cm vastag gipszkiválásokra bukkantunk. A munkálatokhoz szükséges nagymennyiségű ácsolófát eddig saját költségvetésünkből fedeztük.

A József-hegyi II. barlangtól néhány méterre, a József-hegyi út 20. számú ház előtt augusztus végén csőtörés közben barlanggyanús formában berogyott az út. A feltárás megkezdésére a megrendelés karácsony előtt érkezett. Így csak 1991-ben kezdhettünk hozzá a kutatásokhoz.

József-hegy sajtója:

6-7. oldal: Kovács úr kisdéd játéka és az elkeseredett csata - Mai Nap cikke -

8. oldal: Mindenki mellettünk van, csak egyvalaki nem - Kurír cikke -

9. oldal: Kincs, ami nincs - Egy álom - TTG Magazin cikke -

BMW ÜLDÖZTE A HEGYVÉDŐ ZSIGULIST

Dúl a csata a város felett. Ami nem sikerült a BM-nek, elintézi Kovács úr? (12-13. oldal)

A József-hegy alatt barlangvilág húzódik. A hegyvédő, a József-hegyi barlangok felfedezője, Adamkó Péter vezet a csata színterére.

1984. április 2-án fedezték fel ezt a világon egyedüli kristálybarlangot, a világ legnagyobb hévízes barlangját. (Egy építkezésnél a markoló óriási követ fordított ki, s nyomában gőz tört fel. Ertesítették a barlangkutatókat, s Adamkók elindultak. Ót kilométer hosszában már ismert ez a föld alatti világ, de a becslések szerint még 10-15 kilométer hosszú, ismeretlen járat van előttük.)

A felfedezés után építkezési tilalmat rendeltek el, s a budai hegyvidék barlangveszélyes területét három zónára osztották, A, B, C zónára. Az A zónában építkezni egyáltalán nem szabad. Ez érthető is, nemcsak a barlangok védelme, de a budai gyógyvizek miatt is. A híres gyógyvizek, amelyek a Duna partján fakadnak (ezek alakították ki idők folyamán a barlangokat), ha csak valami kis repedés támadna a közművekben, a szennyeződés igen gyorsan leszivárogná a forrásokhoz. Védni kell a barlangokat a felszín. Kiemelkedően fokozott védelmet kell hogy élvezzen ez a József-hegyi vidék. Az A zóna.

kül bontott, s ugyancsak minden engedély nélkül hozzáátott egy leendő, tervei szerint négyemeletes luxusház építéséhez, betonozásához.

Meg kell magyaráznom a „hazardőr” kifejezés értelmét, vagy ahogy a környezetvédelmi hatóságnál mondják: *a természetvédelem szemérmellen kijátszása.*

E vidéken, a barlangok felfedezése előtt a BM háromszintes, garázsos sorházak építéséhez fogott. Állnak is a házak garázsostól. Állnak, mint szellemházak – „vázházak” mondja a szakember –, némák, lakatlanok, vakszemmel a hegyről a Duna felé bámulnak. Még a BM sem fejezhette be a lakótelep építését! Még a BM-nek sem ment, pedig 84 után még igen befolyásos szervezet volt – de már akkor sem tudta befolyásolni a hegyoldal beépítését. Kovács úr meg most kezdte; mire játszott, mire játszik? Erdélyi munkásokkal – reggel héttől este hatig dolgoztatja őket – bontják a hegyoldalt, betonoznak.

Az építkezéshez vezet a barlangkutató. Holdbéli táj. Még a BM-építkezésekkor borotválták le a hegy felszínét. Most nehéz dömperrek hord-

Kőbányai György

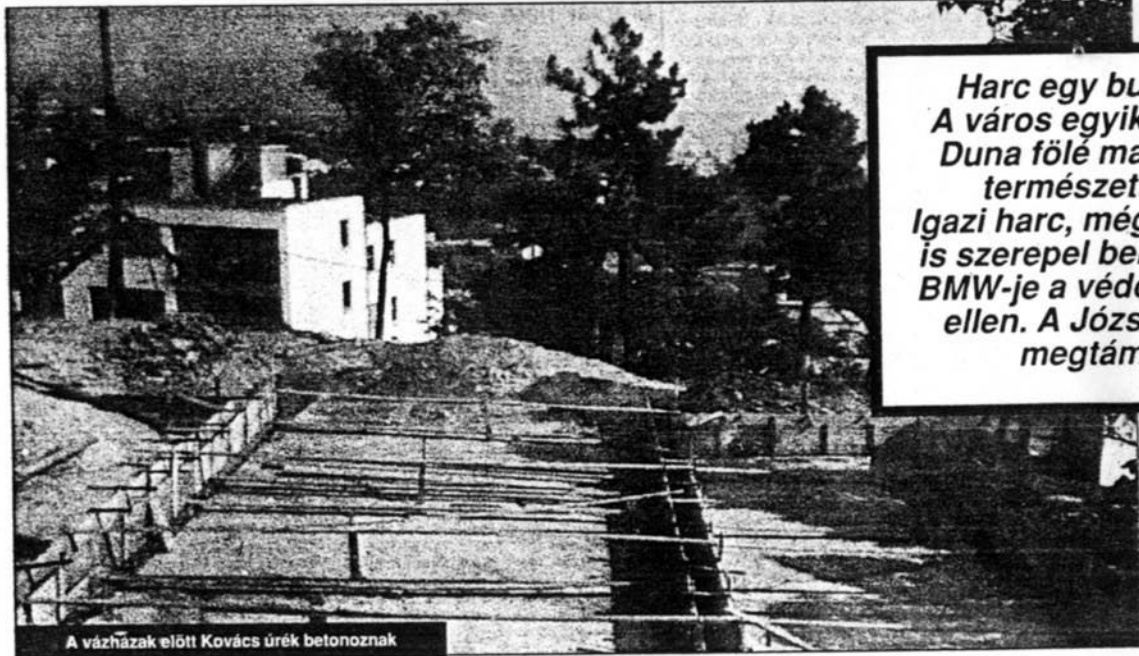
A BM-nek nem sikerült, talán Kovács úrnak...

A vakmerő Kovács

És itt egy Kovács Bertalan nevű (vállalkozó, hazardőr?) milliomos tízmillióért megvásárolt két kis öreg, rogyadozó ingatlant s igen gyorsan, néhány nap alatt minden engedély nél-

A JÓZSEF-HEG

Harc egy bu...
A város egyik...
Duna fölé ma...
természet...
Igazi harc, még...
is szerepel be...
BMW-je a véd...
ellen. A Józse...
megtám

A vázházak előtt Kovács úrék betonoznak

Beszakad a Rózsadomb?

DÖMPERES ÁLLÓHÁBORÚ A JÓZSEF-HEGY TETEJÉN

Harcéri jelentés: a József-hegyi csata csendes állóháborúvá változott. De előbb, emlékeztetőül, következtek maga a történet.

A város lünderi szép, Duna fölül magasodó hegye alatt barlangvilág húzódik. Hat éve fedezték fel ezt a világon egyedüli kristálybarlangot, a világ legnagyobb hévizes barlangját. A felfedezés után építkezési tilalmat rendeltek el, s a budai hegyvidék barlangveszélyes területét három zónára osztották, az A, B, C zónára. A-zónában építkezni egyáltalán nem szabad. (Nemcsak a barlangok, hanem a híres gyógyvizek védelme miatt is.)

Kovács bontott házat, tájat, hegyet

És itt az A-zónában minden építési engedély nélkül építkeznek egy *Kovács Bertalan* nevezetű úr. Bontott – a milliókért vásárolt, útban álló, öreg kis házat – s bontott tájat, hegyet. Egy négyemeletes luxusház építéséhez, betonozásához fogott. Szeptemberi híradásunkban arról szölvünk: a hatóság – tanács, rendőrség, környezetvédelem – felvette a harcot az építőtől, igyekszik a törvénynek, a köz- s városérdeknek eleget tenni, az építkezést leállítani. Már akkor sem sok sikerrel, ám a tudósítót az a remény

töltötte el: itt, a barlang felfedezése előtt a BM háromszintes, garázsos sorházak építésébe fogott. Állnak is a házak garázsostól, de csak szellemházként, a vázok. Nem tudták sem ők sem a BM befejezni. Már '84-ben sem. A BM-nek nem ment, hogy mehetne ez most 1990-ben Kovács úrnak.

Hát úgy néz ki, megy. És hogy 1990-et írunk? Ez tán még segít is a hazardőr, a törvényekre, az intézkedésekre fittyet hányó „befektetőknek”.

Csendes, de nehéz állóháború folyik. Rendőrhatalósági intézkedésként (a tanács végzésére) többször is kint járt a rendőrség. Álljon le az építkezés. Mosoly a válasz, és folyik a munka tovább. Jó a nehéztüzérség bevetése: a budai hegyekből dömperral több szállítmány követ, kötőanyagot hozatott (bekerítés, feltartóztatás!?) az építkezés elé a természetvédelmi hatóság. Kovács úr dömperekre dömperral válaszol: eltolta, a szomszéd telekre nyomta át a torlaszt.

A legújabb mozzanat az állóháborúból. A József-hegyi úton beszakadt az út, bizonyoságul, hogy barlang húzódik itt is. A szakadék előtt a volt környezetvédelmi miniszter (a szomszédban lakik, épp kocsit szerelt), *Maróthy László* mondja: még itt sem lett volna szabad ezeket a házakat felépíteni.

„De ha már áll egy ház, akár engedéllyel, akár engedély nélkül – mondom –, azt még sosem bontatták le.”
„Látja, a BM-házak építését sem fejezhették be.”

Egy ember a Hargitáról

Kovács úr építkezésén egy hargitai ember hordja a követ (amit a természetvédelem szállított messziről oda, befedni, visszagyógyítani a felmárt hegyet). Gyergyószentmiklósról való az ember – többen is vannak – fényké-

pét, nevét kérésére nem közlöm. „Két hét múlva lehozhat mindent, akkorára már otthon leszek. De most nem akarom, hogy Kovács úr elbocsásson.” Kovács úr ugyanis erdélyiekkel dolgozott, 80 forintos órabérért, minden bejelentés nélkül. „Voltunk egy kft.-nél is – folytatja a hargitai ember –, de ott csak 50 forintot fizettek. Odahaza géplakatos a szakmám, abban lenne jó dolgozni. Volt is egy ürömi címern, lakatost keresett a mester, de lakás ott nem volt. A szabadságunk idején járunk át dolgozni, odahaza 15 lei az órabérünk. A feleségem épp most írt, megint nem lehet élelmiszert kapni, ha valamit tudnék hozni...”

Kovács úr építkeznek. Sokfelé a városban, s a városon kívül, persze csak jobb helyen, mint például Szentendrén. Ez az idő kedvez a játékosoknak. Akik sok milliókkal játszhatnak.

Megkapják, ha övé lesz

Egy idős nyugdíjas (nyugdíja 5300 forint) házaspár olvasónk telefonált, jöjünk, nézzük meg, hogyan élnek, hogyan laknak. Mert a telket, a roskatag öreg házat (Verecke lépcső 25.) is megvette Kovács. Nem kevés pénzért, az adásvételi szerződésből: „... a fenti telket a mai napon eladjuk 7 millió 300 ezer forintért Kovács Bertalannak...”

A panasz, amiért olvasónk hívott; Kovács úr ki akarja tenni őket, mert ugye, építkezni

akar. Ez természetes is. Megígérte: augusztusig lakáskérdésüket megoldja. Vissza is küldték a nyugdíjintézetnek a tüzelőutalványt, őszszel már nem laknak itt. Most meg jön a tél, s tüzelőjük, pénzük sincs. „Kovács úr úgy akart egy lakótelepi öröklakást adni, hogy ha valamelyikünk meghal, a lakás rászáll, vagyis az övé lesz. Ilyenbe nem mehetünk bele.”

Kovácsnak, a mai Kovácsoknak mind több ingatlan jut. A hargitai ember, aki a Kovácsoknak a házat építi, gyűjti a pakkot, szálamit, cukrot – „csak tudjuk hazavinni, engedjék át a határon” –, s a régi lakók, a Kovácsokra rászállt öreg bérlők, akiket meg ki kell tenni, azok figyelik az időt, meddig nem kell még lüteni, mert ha beköszönt a hideg, akkor nagy baj van, idén nem vették meg a télirevalót.

Kőbányai György
A szerző felvételei

Beszakad a Rózsadomb?

sopda" a Merciknek? A kép jobb szélén a polgármester: ...a balhék már 84-ben megkezdődtek...

Foto: NAGY BÉLA

1 mikor szakad le ismét a talaj a József-hegy körén? Hisz egyszer már megtörtént idén augusztus-igaz, akkor csak az úttest aszfaltja bánta. A sors ája, hogy a gödör épp az egykori környezetvédelminiszter tőzomszédságában keletkezett. Azóta lakóház felépítését biztonsági okokra hivatkozva tották, s időnként lozárnak egyes útszakaszokat. rnyék lakói aggódnak. De ki érezheti magát bizgiban kényelmes otthonában, ha időnként meg- tul lába alatt a föld...

n különleges, a világon illő kristálybarlang hű- neg Budapesten, a József- lakt. Szépségén mind ez em sok csorbát esett, no, níntha a természetvéde- ről oldalunk lenne. Az t az, hogy a geológusok ka kincsek tartott bar- mindössze néhány éve k fel. Mondanom sem életlenül. Ugyanis egy ípitkezésen dolgozó mun- föld helyett lyukat mar- lamarosan barlangások ítak odalenn, s egy öt ter járáthosszúságú bar- találtak. Óriási ramazuri szen a feltárt üregek és emeletes házakkal sü- ípitett terület alatt van- barlangnak szakértők még legalább 10 kilo- szakasza vár felfedezé- gpedig halogatást nem ugyanis a külszíni moze- ldául a gépkocsiforga- folyással vannak a föld ág sorsára - ez persze is igaz. Nem hiába zjét Kádárné sem, hi- tente spriccel fürdőszó- ából a víz. Szerencsét- elők, mindig akkor ver-

ték le a csempét, amikor az or- szág első embere éppen kül- földön tartózkodott. Aztán jött a nagy ötle: Spirális vízveze- téksövet szereltek be, ez job- ban ellenállt a barlang okozta meggárlósításoknak. A területet korábban a bel- ügyminisztérium "rendezte", túrta, fürta, alakította, helyre- állítási jogát azonban a Környezetvédelmi és Vízgaz- dalkodási Igazgatóság kapta meg. Első lépésként a minisz- terium veszélyességi fokoza- toknak megfelelően A, B és C zónákra osztotta a József-hegy környékét. Az A zónában bár- milyen építési engedély kiadása szigorúan tilos. Mégis ide épí- tett a BZ saját költségén egy kis házat. Az építési engedélyt kivételesen adták ki, megpedig azért, hogy a barlang melletti felkutatást ezzel elősegítsék. Nagy szüksége lehet erre a barlangászoknak, hogy a tere- pen nyugodtan kutathassanak, biztonságosan elhelyezhessék cseppent sem ólós felszerelése- ket, legyen egy hely, ahol átöl- tözhetnek, s hogy egyáltalán tisztálkodni tudjanak. Jóllehet, a barlangász (?) ház innarr fel

éve szilárdan áll talapatán, oda ez ideig egyetlen kutató sem te- hette be a lábát. Póta Gyula második kerületi polgármester is a szabad ég alatt vetkőzött le kisalsóra, hogy a föld alatti túrához való gúnyát ölthesse magára. Ugyanezt tette Kerecses K. Sándor miniszter úr is, néhány héttel őt megelő- zően. Igaz ugyan, hogy a termé- szetvédelmi hatóságok nem tudtak arról, hogy a vezető sze- mélyiségeket a kutatók leviszik a barlangba.

Póta Gyula: - Jól emlékszem, a balhék már '84-ben elkezdődtek a lakóte- lep miatt. Egyebként nem tu- dom, hogyan építhettek ide ennyi emeletes házat, hiszen még a '30-as évekből származik az a papír, amely egyértelműen rámutat: a kérdéses terület alatt üregek találhatóak. Biztos va- gyok abban, hogy az eddig fel- tartakon kívül még további fel- derítetlen járatokat rejt a Ró- zsadomb. Márpedig ha ez így van, akkor valóban veszélyben vannak a víz- és gázvezetékek. Jól tudom, hogy a barlangá- szok féltik a barlangjukat, hi- szen minden eddigi és leendő építmény hatással van annak épésére. Szerintem a barlang- rendszert tüzetesen meg kell ismerni, fel kell térképezni, ez érdeke a kutatóknak, a lakos- ságnak és az állami hivatalok- nak egyaránt. Nyilvánvalóan se- gítené a kutatást, ha a barlang- szászok a kis háznak legalább egy részét használhatnák. Saj- nos a tulajdonosi és használat-

bavéti jogok egyelőre tisztá- zatlanok.

Csapó András, környezetvédelmi és vízügyi igazgató:

- A házat a belügyminisz- terium építette, azért, hogy a barlangnak legyen lejárattal ellátott kezelőépülete. Felaján- lottuk a BM-nek, hogy helyre- állítsuk a terepet, cserébe meg- kaptuk a ház használati jogát. Addig azonban sem a kövízig, sem a természetvédeők, sem a barlangászok nem vehetik át, ameddig nincs bekötve a víz és a villany. Erre egyelőre nincs pénzünk. Nem zárkózunk el attól, hogy a barlangkutatók a ház egy részét ideiglenesen megkaphassák, de ezért nekik is tenniük kell valamit. Meg kellene tanulniuk azt, hiszen rájuk is vonatkoznak az alapve- tő természetvédelmi előírások. Sem minket, sem a miniszte- riumot nem értesítették, ami- kor újabb járatokat fedeztek fel, holott ezt 8 napon belül köteleességük megtenni. Tör- vény van rá. Azt sem árt tudni, hogy Budapest környékén raj- tuk kívül még tíz másik kutató- csoport működik, akikkel soha semmi gondunk nem volt. Ha ennyire nem tudunk szót érteni egymással, lehet hogy még a kutatási engedélyüket is vissza- vonom. Egy esetleges baleset- nél ugyanis senki le nem mossa rólunk a felelősséget...

Adamkó Péter, barlangkutató (Vezetővel fedezték fel a József- hegyi barlangot:

- Tudom, hogy sok barlang van Magyarországon, de ehhez hasonló nincs. Ezt kellene végre valakinek felismernie. A környezetvédeők - akik kezé- ben jelenleg a terület van - nem voltak odalenn, tehát ezt nem tudhatják. Emiatt hiányo- sak a barlanggal kapcsolatos ismereteik. Talval például kör- nyezetüdegen andezittel akar- ták feltölteni a legyalult hegy- oldalt. Szép kis természetvé- deők! Azt sem tudják, hogy a talaj itt mészkőtartalmú, s a barlangban található csodálatos mészkőkristályoknak ennyih- szóval nem lenne jót, ha az cső az andezitet mosná a mélybe. Egy televízióriport hatására, néhány hét múlva elszállították a murvát. A költség majdnem kétfélmillió forint volt. De nem akarok én senkit bántani. Mi egyetlen dolgot szeretnénk: nyugodtan kutatni, emberhez méltó körülmények között. Tal- lán nem nagyképeiség, ha nem lennénk itt már lassan hat éve, ki tudja hány lakóházat építe- tek volna fel. Még hozzá a ves- zélyes "A zóna" keltős közep- en. Szerintem a kövízig a ha- tóság csallhatatlan magabizto- ságával és hatalmával egysze- rűen gátolja a kutatást. Nos, ők a környezetvédeők. Velük kell megküzdenuk a barlangert s ezen keresztül a környék bi- ztonságáért.

Tákosné Bollner Katalin, Környezetvédelmi és Területfej- lesztési Minisztérium, barlang- tani osztály:

- Egyenesen nonszensz, hogy a barlanghoz kizárólag a barlangászoknak van kulcsuk. Mi azt sem tudjuk, hogy mi történik odalenn, kik járnak a barlangba. Megjegyzem, törvé- nyek rögzítik, hogy a termé- szetvédelmi hatóságoknak tud- niuk kell arról, ha egy fokozot- tan védett területen bárki tar- tózkodik. Adamkóék brigádja egyszerűen semmibe veszi a törvényeket. Vegyék már észre, hogy a barlangot nem tekin- hetik magántulajdonnak.

Leif-Osny Szabolcs, okleveles geológus, barlangkutató:

- A barlang kulcsát valóban nem adtuk át, lehet hogy ez szabálytalan. De az összes, kö- vízig által kezelt barlang egy- től-egyig siralmas állapotban van. Egyszerűen nem látjuk biztosítottnak a József-hegyi barlang jövőjét, márpedig ez tényleg világsoda. Kár lenne érte. Mint geológus szakember állíthatom, hogy a környék biztonsága megkívánja a hoz- záértő barlangászok jelenlétét.

És így megy ez már évek óta. Lassan ideje lenne tisztázni, hogy kic a ház, kic a barlang és főleg: ki használhatja azokat. Ki az, aki valóban a természetes környezetet szeretné meg- őrizni, megvédeni és ki az, aki csak tönkretenni tudja...

CSARNAI EDIT

KINCS, AMI NINCS...

Aranybánya a József hegy gyomrában

A budai József hegyen a nyolcvanas évek közepén, egy belügyminisztériumi lakótelep alapozása közben kicsiny lyukra leltek az építők. A majdani „fontos” lakók biztonságát szem előtt tartva a hatóságok azonnal alapos talajvizsgálatot rendeltek el. A kirendelt barlangászok a gyanított gömbüst helyett két hónapig tartó kutatás eredményeként először – csaknem 35 méteres mélységben – egy barlangrendszer felső járatait találták meg, majd néhány hét elteltével egy újabb járatszakaszt feltárása után jutottak a földke-rekség legnagyobb héviz alakitotta barlangi termébe, a felfedező csoportról elnevezett Kinizsi pályaudvarba.

A józsefhegyi barlangrendszer évmilliókkal ezelőtt a feltörő, ásványi sókban gazdag hévizek alakították ki. A víz beszivárgott a legkisebb repedésekbe is, s mikorra visszahúzódott a hihetetlen szépségű kristályok képződtek. Mivel az újonnan felfedezett barlang van legközelebb a forráscsoportokhoz, természetes, hogy itt található a legnagyobb, legszebb kristályok. Még egyetemi tanszéknek is komoly feladatot jelent, hogy meghatározzák: hogyan is keletkeztek e ritka ásványok. Az ittenihez hasonló szépségekhez, ritkaságokhoz hasonló csodákkal egyedül egy amerikai gipszbarlangban találkozhatnak a geológia szerelmesei, de ilyen változatos formakincs sehol másutt nem ismert.

Mindezek után talán furcsálhatjuk, hogy közel hat esztendő eltelté után még senki sem próbálta e kincset bemutatni.

Mindezidáig csupán a felfedzők elméjében született néhány, sokak szerint hajmeresztő ötlet e természeti ritkaság hasznosítására.

– A barlang kiépítése bizonyos kincsek elpusztulásával jár – kezdi beszélgetésünket Adamkó Péter a felfedezőcsoport vezetője – mégis az a véleményem, hogy egyes különösen érdekes járatot, termet be kell mutatnunk a nagyközönségnek, mert különben az ott található temér-

dek érték kincs, ami nincs. Terveink szerint a már meglévő kilátó mellett kellene egy alagutat fúrni, majd egy kb. 2 kilométeres szakaszon üveg-alagút vezetne a Pusztaszeri úti kijáratig. Erre elsősorban a barlang mikroklímájának megőrzése végett van szükség, mert meg kell óvni a külső levegőtől, a portól, a kiszáradástól. Sajnos azt is figyelembe kell venni, hogy a turisták is rombolnak, hiszen mindenki csak egy kis kövecskét szeretne elvinni emlékül.

Természetesen a felszínen is temérdek teendő vár a majdani vállalkozókra. Indító- és fogadóépületet, pénztárakat, vécéket, parkolókat kell építeni. Remek lehetőséggel kecsegtet a már meglévő kilátó is, melynek felújítása után csodálatos panorámában gyönyörködhetnének a látogatók.

A barlangászok tervei között szerepel egy geológiai észlelőkert felépítése is, melyben tudományos módszerekkel mérhetnék a barlang és a felszín kapcsolatát, az urbanizáció, a környezeti ártalmak határait. A munkálatok előzetes becslések szerint közel 200 millió forintba kerülnének, ezért a jó üzlet reményében szinte elkerülhetetlennek látszik a külföldi tőke bevonása. S hogy érdemes-e mindezt költeni? Az Egyesült Államokban 52 barlangot látogathatnak az érdeklődők, s úgy tűnik ott megéri a befektetőknek. A Józsefhegyi barlang világszenzáció lehet, ezért bátran állíthatjuk; aranybányát találtak Budán a föld mélyén.

Kép, szöveg:
Szamosvölgyi Mihály

Egyelőre nem hívogató a barlang bejárata, de Adamkó Péter bizakodik...

Zsindely utcai barlang

Az általunk felfedezett Zsindely utcai barlangban kb. 15 méter mélységig jutottunk. Jelenleg egy kb. 3 méter hosszú, fél-egy méter széles, lazán eltömődött hasadékban bontunk, amely már teljes egészében tűzköves mészkőben (Mátyáshegyi Mészkő Formáció) alakult ki. A triász rétegek ilyen magasságban való előfordulása a Szemlő-hegyen geológiai novumnak számít. A felszíni egyéb jeleket (gőzölgő, azóta betemetett hasadék, csatornafektetéskor 10 éve megnyílt cseppköves üreg, lakók észlelései, stb.) alapján biztosra vesszük, hogy a Szemlőhegyi barlanghoz genetikailag hozzátartozó, a Hosszú- és Óriásfolyosóval párhuzamos jelentős barlangjárat fölött vagyunk.

Az 1990. évi József-hegyi kutatótábor alkalmával a barlangot is intenzíven kutattuk.

Feltáró kutatásainkat a kutatótábor után is folytattuk. Augusztusban a barlang hibásan kivitelezett és műszakilag nem oda-
való ajtaját feltörték, a barlang bejáratánál lévő személyes és csoportos felszereléseinket eltulajdonították.

Jóllehet, hogy a Rendőrség kutatóink közreműködésével elfogta a tetteseket, de felszerelésünk nagy része nem került elő. A sajnálatos betörés kutatóink lelkesedését is letörte, és az a tény is, hogy a Középdunavölgyi Vízügyi Igazgatóság Természetvédelmi Felügyelősége más, a barlangban nem dolgozó csoportnak adta a lezárás jogát. Le is zárta a barlangot a derék SZIKTI csoport. Az más kérdés, hogy etikátlan cselekedet volt, de legalább ne egy papírvékonyaságú lemezajtót szereltek volna fel.

Mindezek ellenére a kutatás folytatását tervezzük.

Nagybányai úti épülő ABC áruháza barlanggyanús területe

Augusztus elején a Nagybányai út és Törökvész út sarkán ABC áruháza alapozásához kezdtek. Több helyen is felszínközeli barlanggyanús nyomokat, kiválásokat láttunk. Végeztünk néhány próbabontást, de az nem vezetett eredményre. Szeptember elején Erdélybe mentünk táborozni. Mire visszaérkeztünk, az alapgödörbe már sávalapozás történt.

A természetvédelmi hatóság megint csak tétlenül nézte az esetet. Mindenesetre azt sikerült elérnünk, hogy a kitermelt mintegy 1.500 köbméter kristályos mészkövet a József-hegyi felszínre vigyék az építetők.

Barlangi mentések és balesetek

Adamkó Péter és Lettner Gábor egyesületi tagok, a mentőszolgálat tagjai, a miniszterelnök által 1991. januárjában adományozott életmentő kitüntetésben részesültek, mert 1989. augusztusában kimentették a budaörsi ún. Kréta-barlangból négy kiskorú gyermeket.

Ugyancsak az év januárjában a Barlangi Mentőszolgálat 25 éves fennállása alkalmából Adamkó Pétert a belügyminiszter a Barlangi Mentőszolgálatban kifejtett tevékenységéért jutalomban részesítette.

Az év február hóban csoportunk tagjai által vezetett nyílt túrán három fiatal a Mátyás-hegyi barlangban elszökött a csoporttól. Visszmajor helyzet alakult ki, mert több csoportba osztva zajlott le a túráztatás és mindegyik túravezető azt hitte, hogy a másik hozta ki a barlangból a fiatalokat.

A bejáratnál utcairruhát tartalmazó csomagjuk nem volt, mert az elrejtették.

Este az egyik apuka riasztotta tagjainkat. A csoport BMSZ tagjai riasztották a Szolgálat megfelelő létszámát és igen hamar - a Színház teremben - rátaláltak a megszeppent gyerekekre.

Júliusban a miskolci barlangkutatókkal közösen túrázó Kerék Csaba klubtársunk a Jávorkúti víznyelőben 16 méter zuhant, mert a kikötésnek használt kő kivált a sziklafalból. A mentést azonnal megkezdték a miskolci barlangi mentők, a helyszínen lévő barlangkutatók bevonásával. A riasztás percek alatt Budapestre is eljutott. A TV mindkét műsorát többször megszakította és kérte a Barlangi Mentőszolgálat tagjainak jelentkezését, így kellő mennyiségű erő nagyon gyorsan összejött. A rendőrség helikopterén a Barlangi Mentőszolgálat négy vezetője kellő technikai eszközzel a helyszínre repült, de érdembeli beavatkozásra nem volt szükség, mert az érkezés pillanatában hozták felszínre a sérültet. A helikopteren odarepülő Adamkó Péter mentőautóval kórházba kísérte a sérültet.

Októberben Kovács István sporttársunk a solymári Ördöglyuk barlangban a bejáratnál lépcső után a vaslétra helyén elvétette a lépést és a mélységbe zuhant. Társai azonnal a felszínre segítették. Sajnos klubtársunk eltörte a farcsontját és hosszasan kórházi és orvosi kezelésre szorult.

Októberben a blokád idején egy fiatalember a Pálvölgyi kőfejtőben lévő Hideglyuk barlangban lezuhant. Bokáján nyílt törést szenvedett, állapota válságos volt. A mentésben egyesületünk BMSZ tagjai közül Adamkó Péter, Borka Pál és Révész Sándor vett részt. Borka Pált a BMSZ vezetője életmentő éremre terjesztette föl.

Egyesületünk két miskolci tagja, Dr. Komlóssy Attila és Kutas Tamás, akik egyben a BMSZ tagjai is, a bükki mentésekben való

résztvételéért szintén életmentő éremben részesült. Az év folyamán ezen kívül számos riasztás volt, de érdemi mentésre nem került sor.

Zuhanás a mélybe

Barlangász- szerencsétlenség Jávorkúton

Tegnap este fél hat tájban a Magyar Televízió megszakította adását: a barlangi mentők segítségét kérték egy bükkői balesethez. Amikor a hírt hallva a helyszínre siettünk, már javában folyt a mentés.

A jávorkúti víznyelő-barlangnál találkoztunk azokkal a fiatalokkal, akik július 13-án óta Létrástetőn táboroztak. A baráti társaság egy része Budapestről érkezett, de voltak közöttük miskolci fiatalok is. Mint elmondták, három társuk még délelőtt lement a barlangba.

(Folytatás a 2. oldalon)

A barlangi mentők élő láncot alkotva kézzől kézre adták a sérültet

Újra a felszínen

Kerék Csaba sporttárs balesetéről tudósító cikkek a

13-14-15. oldalon. A Hideglyuk barlangi katasztrófáról tudósító Kurír-cikk a 16. oldalon.

ESZAK-MAGYARORSZAG 2

Zuhanás a mélybe

1990. július 20.

Barlangászserencsétlenség Jávorkúton

A tórsok Jávorkúton maradtak, a mentővel pedig Kerék Csaba már elindult a Vasgyári Kórház traumatológiai osztálya felé.

(Folytatás az 1. oldalról)

Szabó Zoltán, Kerék Csaba budapesti és Boksán Ákos miskolci barlangász együtt indult el. Életkorukról érdemes megjegyezni, hogy a legfiatalabb 15 és a legidősebb is mindössze 21 éves. A bal-

eset délután fél három körül történt, ekkor indultak vissza a felszínre a fiatalok. A biztosítókötetet egy sziklához kötötték. Még Boksán Ákos baj nélkül feljutott a víznyelől, de Kerék Csaba a harmadik aknában visszazuhan, mivel kiszakadt a kötél.

Amíg folyt a mentés, megérkezett a táborból — ekkor már átöltözve — a harmadik fiatal. Szabó Zoltán elmondta, hogy Csaba körülbelül tizenhat méter zuhanás után elvesztette az eszméletét, de az állandóan zuhogó víz ha-

tására magához tért, és a bal lábát fájlalta.

A felhívást hallva nagyon sokan érkeztek a helyszínre. Így többek között Mátyás István is, a Herman Ottó Speleo Klub elnökhelyettese. Vőle tudtuk meg, hogy ez a barlang fokozottan védett. A leszálláshoz szükség lett volna a kezelők (jelen esetben a Herman Ottó Speleo Klub) és a Bükk Nemzeti Park engedélyére. A barlang veszélyessége miatt ezt nem adták volna meg.

Amíg a barlangi mentők és a Marcel Loubens Egyesület tagjai a felszínre hozták a sérültet az egyik, a barlang bejáratánál didergő fiatal elmondta, hogy egyiküknek sem volt túravezetői engedélye.

És végre közel 11 nehéz óra után szinte kézzel kézre adva a föld felszínére érkezett Kerék Csaba. Mivel a barlang 5—7 fokok hidegében és az állandóan zuhogó vízben a teste teljesen kihűlt, a mentők azonnal beburkolták, és megkezdődhetett a szakszerű orvosi ellátás. A helyszíni vizsgálatok szerint a sérülés súlyos, de nem életveszélyes, feltételezhető a koponyaalapi törés. Amíg a sebeket bekötötték, Csaba már beszélt, sőt azt mondta, hogy ezek után sem hagy fel a barlangászattal.

Dr. Komlóssy Attila, a mentés vezetője szerint a biztosításra kiszemelt kő volt a „hibás”, a csoport kutatási jelentéssel indult el a barlangba. A szerencsétlenségben szerencse volt, hogy a sérülések olyan természetűek voltak, hogy a mentésnél használhatták az ülő- és a mellhevedereket.

Filip Gabriella
Fotó: Farkas Maya

Gyenge pontot választottak

1990. JULIUS 20., PÉNTEK

Déli Hírlap

Lezuhant a jávorkúti barlangban

A sérülés szerencsére nem súlyos

Tegnap este a Vasgyári Kórház baleseti sebészetére újabb barlangászbaleset sérültje érkezett. Ugyanabban az ágyban kapott helyet, melyben május 30-án a Szepessy-barlangban 20 métert zuhant turista, akit még ma is kórházban kezelnek. Évtizedek alatt a Bükkben nem volt ennyi és ilyen súlyos kimenetelű szerencsétlenség...

Szabó Zoltán 21, Kerék Csaba 16, és Boksan Akos 15 éves fiatalok csütörtökön délelőtt Létras-tetőn táborozva döntötték el, hogy ezúttal a jávorkúti víznyelő-barlangba mennek. Térkép, vagy bármiféle pontos ismeret hiányában indultak a túrára, annyit tudva, hogy kőfelre, mászó és ereszkedő felszerelésre szükségük lesz, mert aknák is találhatók a barlangban. Szabó Zoltán és Kerék Csaba a budapesti Kinizsi barlangkutató klubhoz tartozónak vallotta magát, Boksan Akos pedig miskolciként járja évek óta a barlangokat. A kötéltechnikák használata tehát nem számított újdonságnak számukra, mégis a történetek bizonyítják, a tapasztalatuk még kevés volt ahhoz, hogy önállóan menjenek le az egyébként közepesen nehéz barlangnak számító jávorkúti víznyelőbe. Bár a bejárati részen lefelé még baj nélkül haladtak, a túra végzetével kifelé a biztosítókötél, melyen másodikként Kerék Csaba mászott, kötélbástól kizakadt a helyéből, így a csáknya 30 kilós fiú - többszörösen az akna oldalához csapódva - 16 métert zuhant. Gyenge pontot választottak tehát a kötél kikötéséhez, nem ismerték a tapasztalt barlangkutatók által használt biztonságos, erre alkalmas helyet.

A mentést ismét dr. Komlóssy Attila, a Semmelweis Kórház igazgatóhelyettese, egykori barlangkutató irányította. Mint lapunk számára elmondta, 4 órán át tartott a fiú felszínre emelése. A barlangban sérülései komolyabb ellátást nem igényeltek, ezért minél hamarabb

* Az alázuhogó hideg karsztvízben teljesen átfagyott a sérült fiú, és a mentésben résztvevők is.

abb igyekeztek kiemelni, ugyanis a folyamatosan alázuhogó karsztvízben a kihűlés veszélye fenyegette. Ismét többszörösen barlangkutató segédkezett, ennek is köszönhető, hogy a baleset nem járt súlyosabb következményekkel. Kerék Csaba lábán inszalag szakadást szenvedett, arcán hőcsúszások, ütődésszerű sérülések keletkeztek. Mivel a mentés kezdetekor konkrétumokat nem tudtak a balesetről, ezért a budapesti Országos Barlangi Mentőszolgálatot is értesítették, akik helikopterrel a mentés végére érkeztek a helyszínre.

nyacsont-törése a járomcsont környékén azonban rövidesen meggyógyul. Körülbelül egy hét kórházi ápolást igényel még.

*

A Vasgyári Kórház baleseti sebészetéről ma reggel kapott hír szerint, Kerék Csaba általános állapota jónak mondható. Bokszalag szakadása a későbbiekben műtétet igényel, az arckopo-

* Rövid időn belül másodszor vezetett mentést bükki barlangban dr. Komlóssy Attila.

BARLANGBA ZUHANT

Ahogy arról már két napja beszámoltunk, Tóth Géza és barátja engedély nélkül lement egy lezárt barlangba. Géza egy tíz méter mély szakadékba zuhant, nyílt bokatorést szenvedett. Szerencséje van, hogy ennyivel megúsza... A bal eset emberi felelőtlenségek sorozata miatt történt, személyes felelősség igazából nem állapítható meg.

Október 27-én, szombat délután két hátizsákos fiatalember bukkant fel a Pálvölgyi-barlang környékén. Egyikük, Farkas László korábban is levette már barátját, Tóth Gézát a föld mélyébe. Hiába, no! László majdnem tizenkilenc éves, s van már egy alföldi barlangászvizsgája is! Nagyjából tudja, mit hogyan kell csinálni. Igaz, bizonyára azt is, hogy e passzus semmire sem jogosítja. Végzettségét mégis elégségesnek vélte: ahhoz, hogy barátját felelősséggel a hegy gyomrába vezesse.

A közelben található egy kicsiny barlangszházikó, ahol egyébként a környezetvédelmi hatóság emberei szervezett barlangtúrához árulnak jegyet. Ok felügyelnek a veszélyesség miatt lezárt barlangokra, így a Hideg-lyukra is. A lejáratok kulcsait szintén a barlangszházban őrzik, és csak kutatásvezetői engedéllyel rendelkező barlangászoknak adják ki.

A szombati ügyeltesek felhívták a srácok figyelmét, hogy a környező barlangok le vannak zárva, lemenni egyébként is tilos. „Jó, jó - mondták a fiúk - csak körülnézünk a köfejtőben.” Félrevezetésül szem előtt hagyták hátizsákaikat. Arra pedig már senki nem fordított különösebb figyelmet, hogy az ütészálló sisak és a lámpa vajon miért került fel a fejükre. A két ifjú útját egyenest a Hideg-lyuk felé vette. A vékonydongájú kamaszok könnyűszerrel préselték át magukat a sziklafal és a bejáratot elzáró rács közötti résen. Már a túloldalon voltak, amikor hozzájuk csapódott két másik nyolcadik osztályos tanuló. A bejárat után egy szűkület következik, ezen átküsztek. A barlang egy omladékos részben folytatódik, s hirtelen szakadék jön, amelyet egy hatalmas kőtömbön keresztül ki lehet kerülni. A két fiatalabb srác és a már gyakorlott Farkas László ügyesen helyezkedtek, Tóth Géza viszont rossz irányt választott. Nem fért át a sziklatömb által elzárt repedésen. Megpróbált hátrafarolni. Talpa megcsúszott egy síkos kődarabon, s lezuhant a több mint tíz méter mély szakadékba.

Eletét az mentette meg, hogy a legfontosabb szabályt betartották: védősisakkal vágtak neki a barlangnak. Tóth Géza feje esés közben több alkalommal a szikla falához csapódott. A szerencsétlen fiú a lábára esett. A fiatalabbak egyike rémülten segítségért sietett. A barlangszház-

ból riasztották a Barlangi Mentőszolgálat embereit, akik alig fél óra alatt a helyszínre értek.

A további részletekről dr. Dénes György, a Barlangi Mentőszolgálat országos parancsnoka számol be:

– Elsőként helyettesemet, Taródi Pétert hívtam fel. Ő értesítette mentőszolgálatunk Budán lakó tagjait. Rögtön én is útnak indultam, velem tartott egy nagyon tapasztalt mentő, Horváth Richárd. Mi Pestről jöttünk. A blokádi miatt nem akartunk több pesti kollégát riasztani. A barikadoknál egyáltalán nem volt gondunk, viszont mire megérkeztünk a helyszínre, már ott volt a mentőautó. Barlangászaink a doktornót kézzel kézre adogatva juttatták le a sebesülthöz.

juttatni. Mindenki fegyelmezett volt, tudtuk, hogy nem szabad kapkodnunk. Eközben Tóth Géza nem volt igazán tudatánál. Sajnos, később kezdett magához térni. Iszonyatos fájdalmában nyüszített. Gond a szűkületnél következett. Ott ugyanis olyan keskeny a járat, hogy minden levegőt ki kellett préselni a tüdőnkől az átjutáshoz. A hordágyra kötözött test túlságosan szélesnek bizonyult. Hiába toltuk, nyomtuk. Nem volt más választás, ki kellett csomagolnunk. Athelyeztük egy sokkal egyszerűbb felépítésű mentő eszközre, s nagy nehezen végül sikerült felszínre juttatnunk. Addigra a kötés alól patakban folyt a vére. Gyorsan beraktuk a mentőautóba, s azon nyomban a János Kórházba szállították.

– Az első értesüléstől kezdve mennyi időt vett igénybe a mentés?

– Lakásomon déli tizenkét óra előtt csörgött a telefon. Három óra után nem sokkal már biztos kezekben volt Tóth Géza. Ugy érzem – figyelembe véve a blokádot is –, ez nem rossz részidő. Mintegy tizenötven működtek közre a duplán nehéz körülmények között végrehajtott mentésben. Külön ki kellett emelnem dr. Selmezy Katalin orvosnő bátorását, hiszen végig meg tudta

biztosan nem volt ott. Akkor személyesen felhívtam a kinti ügyeltes figyelmét a veszélyre. Úgy látszik, nem adta tovább az illetékeseknek vagy nem vették igazán komolyan a dolgot. Mellesleg még aznap jelentettem ugyanezt a Természetvédelmi Felügyelőségnek is... Hogy, hogy nem, négy hete kint jártam a Pálvölgyinél. Körülnéztem a terepen, s épp a Hideg-lyukból (biztos véletlen lehetett) két tíz év körüli kisfiút halásztam elő. Ismételten beszóltam a barlangászokhoz a túravezetőknél, hogy nem lesz ez így jó. En egyébként nem vagyok híve a lelakatolásnak. Valami más megoldást kellene találnunk, hiszen a Mont Blanc is veszélyes, mégsem jut senkinek eszébe elkeríteni...

János Kórház, ortopédiai osztály. A nővérke szerint Tóth Géza épphogy megúsza az amputálást. Örülhet, ha fél év múlva ráállhat sérült lábára.

A felelőten fiú falféheren, felpolcolt lábbal és túlélőként fekszik...

– Ugye, tudátok, hogy a barlangba nemcsak tilos, hanem valóban veszélyes lemenni?

– Igazából nem. Lacinak vizsgája is van...

Tóth Géza

Fotó: BATONYI CSABA

– Lenn a barlangban részestették elsősegélyben?

– Muszáj volt, hisz sugárban fröcskölt a fiú vére. En ilyen ronda sebet még életemben nem láttam. Szerencsétlenségem gyakorlatilag megszűnt a bokája, lábfejét csak a bőr tartotta össze lábszárával. Szörnyű volt. Az orvos valahogy összekapcsosza a lábat és elkábította a sérültet.

– Hogy került felszínre a sebesült?

– Még tavaly sikerült beszereznünk egy speciális, francia barlangi hordágyat. Erre megfelelően rögzíteni lehet a bájba került. Belehelyeztük a sebesültet, majd a mentőszolgálatosok saját testükön csúsztatva próbálták a barlang szájához

örizni lélekjelenlétét. A Barlangi Mentőszolgálatnál jelen volt még többek között Taródi Péter, Adamkó Péter, Borka Pál, Tomaniácz Ferenc s még mások is. A riadóalanc szerencsére jól működött...

Adamkó Péter, a Barlangi Mentőszolgálat egyik vezetőségi tagja még hozzáfűzött valamit Tóth Géza cséppet sem vidám kalandjához:

– A Hideg-lyuk barlang bejáratára két évvel ezelőtt tettek rácsot. Akkor a rács és a sziklafal között maradt rést gondosan becementezték. Nem tudom, hogy meddig lehetett helyén a pótlás, egy évvel ezelőtt már

– De hisz rács van a barlang bejáratán. Bizonyára nem véletlenül került oda.

– Nem foglalkoztunk vele, mert rajtunk kívül más is volt lenn ugyanakkor. Két fiatalabb srác. Ja, nekik is szóltak...

– Miről?

– Hát hogy értenek-e a barlangászokhoz, járnak-e valamelyik egyesületbe.

– Nem mondták, hogy ne menjetek le?

– Hát...

– Felszerelés volt nálatok vagy csak úgy vaktában vágtatok neki a barlangnak?

– Kötelet nem vittünk. Fejlámpa volt nálunk és védősisak. Szerencsémre.

CSARNAI EDIT

Külföldi utak, táborok

Erdélyi Fehér Köveknél megrendezett kutatótábor:

Szeptember elején a Kolozsvári Amatőr Barlangkutató Kör megrendezte hagyományos kutatótáborát. A tábor egyik vezetőjévé Adamkó Pétert kérték fel. A több mint 120 fős táborban egyesületünk 16 fővel vett részt.

Több barlangban sikerült előrejutni, új járatokat felfedezni. A tábor több mint 500 méter új barlangszakaszt tár fel és egyúttal fel is térképezte az újonnan megismert járatokat. Mindezek ellenére - a környék lehetőségét ismerve - a várt siker elmaradt. A Román Televízió is a helyszínen volt és készített egy művészi kivitelű riportfilmet. Érdekes érzés volt látni a Bukaresten át sugárzott műsort. Évekig letakart rendszámmal, csak "véletlen arrajáróként" fedeztük fel az erdélyi barlangokat.

A kolozsvári barlangkutatók táborán kívül még 6 alkalommal jártunk Erdélyben. Résztint kutatótábor előkészítésének érdekében, valamint a Bihar-hegység és a Királyerdő barlangjainak bejárása céljából. Az év januárjában a Vöröskereszt és a Torockó téri Református Hitközösség segélyszállítmányával jártunk Kolozsváron, Tordán, Marosvásárhelyen, Kőrösréven.

Számos alkalommal túráztunk a felvidéki barlangokban. Említésre méltó túrát tettünk a Barázdálási Zsombolyba, a Pitykó barlangba, Buzgó barlangba, Dobsinai jégbarlangba, Demenovai barlangba, Sztratenai barlangba és Rozsnyó környékén számos víznyelőbe, zsombolyba.

Hazai túrák, sportesemények

Az év folyamán rendszeresen túráztunk hazai barlangokban. Különösen sok túrát tettünk a Budai-, Pilis- és Bükk-hegység barlangjaiban, szikláin.

Aggtelek-Jósvafő környékén is több alkalommal túráztunk, de az egyre dráguló útiköltség lehetőségeinket kurtította. Említésre méltó eseményként tartjuk számon, hogy az MKBT rendezésén belül lejutottunk a recski bánya 900 méter mélységébe.

Az MKBT cserszegtomaji vándorgyűlésén egyesületünk nagy létszámmal vett részt.

Sajnos a két évig általunk birtokolt "Marcel Loubens Kupát" nem tudtuk harmadszor, véglegesen elnyerni, Borka Pál, Lettner Gábor összetételű csapatunk a II. helyen végzett.

Ezen kívül számos sporteseményen vettünk részt 1990. folyamán.

Tagjaink ott voltak a Balaton-átúszáson, a Kinizsi 100-on, a Gerecse 50-en és minden nyilvános sporteseményen.

Május 1-jén több tagunk részvételével a kamion visszahúzó világrekordban szerepeltünk.